OMELIJA TAL-ISQOF ANTON TEUMA F'GĦELUQ IS-SENA FORMATTIVA 2024-2025

Kieku aħna s-saċerdoti, u intom is-seminaristi b'mod partikulari, kellna naqraw l-Ittri ta' San Pawl jew l-Atti tal-Appostli mill-kapitlu disgħa 'l quddiem li jittratta l-ħajja ta' Pawlu, u nippruvaw inqisu l-ħajja ta' Pawlu bħala ħajja ta' qassis — għax filfatt hekk hi — u nippruvaw nitgħallmu xi ħaġa minnha bħala saċerdoti nistgħu ngħidu, "Isma', dan kien Pawlu, qassis!" Hekk jiena naħseb illi jkun qari effikaċi ħafna li jħalli ħafna effett fina.

Aħna, bħala nsara, irridu nħarsu lejn il-ħajja fid-dawl ta' Alla. Ma nistgħux inqisu s-sitwazzjonijiet li ngħaddu minnhom b'mod superfiċjali jew sempliċiment uman. Irridu nitgħallmu naqraw il-ħajja permezz tal-għajnejn t'Alla u niskopru l-preżenza tiegħu fil-qalba tal-esperjenzi tagħna, anki f'dawk li jidhru skuri, diffiċli jew imħassba mid-dnub. Mhux Alla li jeħtieġ jiġi msejjaħ fis-sitwazzjoni; hu diġà hemm. Xogħolna hu li niskopruh, anki jekk din il-preżenza tidher stramba u mhux ċara.

Din ir-realtà titlob minna konverżjoni fil-mod kif naħsbu u ninterpretaw dak li ngħaddu minnu. Jeħtieġ nibdlu l-perspettiva tagħna minn dik tad-dinja għal dik ta' Alla. Hija sfida kontinwa għalina lkoll, speċjalment għal dawk fostna li huma saċerdoti u seminaristi, għax aħna msejħin biex ngħixu f'relazzjoni intima mal-Missier. Il-ħajja tagħna, fil-verità, hi logħba li tintlagħab fuq ġewwa – fl-interjorità tagħna – u mhux fuq barra fejn kollox jidher sabiħ.

Din il-logħba vera tal-ħajja hija r-relazzjoni tagħna mal-Missier. M'hemmx grawnd ieħor. U għalhekk, ir-relazzjoni tagħna miegħu ma għandhiex importanza biss kbira, imma unika. Mhix kwistjoni ta' forma, imma ta' qalb. Għalhekk, it-talba tal-Missierna ssir punt ċentrali fil-ħajja spiritwali tagħna – għax tikxef x'inhi din ir-relazzjoni u fejn qegħdin aħna fiha. Ġesù nnifsu għex ħajtu fil-konfront tar-rieda tal-Missier: il-glorja tiegħu, il-ferħ tiegħu, u r-rieda tiegħu.

Meta nitolbu l-Missierna, irridu nifhmuha mhux biss bħala kliem li ngħidu, imma bħala realtà li ngħixu. Biżżejjed li nieqfu fuq l-ewwel kelma '***Missierna***' – biex nifhmu li aħna ma ngħidux "**Missier tiegħi**" imma "**tagħna**". Dan ifisser li r-relazzjoni tagħna miegħu trid tinfirex għal ħaddieħor; aħna mhux waħedna. Aħna msejħin biex nilagħbu l-logħba tal-ħajja flimkien, jien u Hu, f'dak kollu li nagħmlu: l-għażliet, il-biżgħat, il-problemi kif ukoll s-sentimenti kollha tagħna.

It-talba hi kollha fil-passiv: "**jitqaddes ismek**", "**tiġi saltnatek**", "**ikun li trid int**". Aħna qed nistednuh biex ikun f'ħajjitna. Mhix kwistjoni ta' kontroll tagħna fuq Alla, imma li nħalluh ikun hu dak li jmexxina, li jsaltan fuqna. Ir-rieda tiegħu ssir ukoll fl-art bħalma tkun fis-sema. Dan jitlob minna fiduċja, kif qal Charles de Foucauld: "Missier, f'idejk nintelaq."

Fl-interjorità tagħna naraw kemm għandna bżonn l-għajnuna tiegħu. **Ħobżna ta' kuljum**, li hi t-talba ta' nofs il-Missierna, tfakkarna li aħna ta kuljum fil-bżonn ta' Alla. Mhux biss ħobż fiżiku, imma ħobż spiritwali, dak kollu li jagħtina l-ħajja vera. U minn hemm, nifhmu li l-bqija tal-petizzjonijiet jitkellmu fuq id-dgħufija tagħna.

Meta nitolbu "**Aħfrilna dnubietna**", qed nammettu li aħna dgħajfin. U kemm drabi hu iktar faċli li nħarsu lejn in-nuqqasijiet ta' ħaddieħor milli nikkonfrontaw dawk tagħna. Iktar faċli għalina li ngħixu fuq barra milli nieħdu ħsieb dak li hemm ġewwa, iktar faċli għalina li nħarsu lejn l-oħrajn milli nkunu aħna, iktar faċli għalina li nfittxu l-approvazzjoni u nitbiegħdu mid-diżapprovazzjoni tal-oħrajn milli dak li tixtieq int minni u minna. Imma t-talba hija stedina biex nittrasformaw il-qalb tagħna f'qalb li taħfer, bħal dik tal-Missier.

It-tiġrib ukoll għandu postu fil-ħajja tagħna. "**Iddaħħalniex fit-tiġrib**" ma tfissirx li ma niġux ippruvati, imma li ma nitilfux it-triq. Il-Missier iħallina ngħaddu minn provi biex nuru kemm tassew qegħdin qrib tiegħu, prova ta' mħabba u fiduċja. Din il-frażi tpoġġi lilna nfusna quddiem Alla bħala nies miżerabbli, fil-bżonn jew aħjar meta nkunu mġarrbin, għax il-Missier iġarrabna, mhux biex iwaqqagħna fid-dnub, imma bl-esperjenzi tal-ħajja tagħna nindunaw kemm qalbna hija 'l bogħod jew qrib tiegħu. Dan hu t-tiġrib, din hija l-prova li aħna ngħaddu minnha. Hija prova ta' mħabba, prova li minna ħa tgħidilna fejn qegħdin u minna ħa tisfidana biex nimxu pass ieħor 'il quddiem.

Fl-aħħar, "**eħlisna mid-deni**" hi talba li turina li l-akbar ħażen hu dak li ma jirriżultax mill-ħajja tagħna, imma n-negattività, l-egoiżmu u in-nuqqas ta' fidi li jirriżulta minn ġewwa fina. Hemmhekk tinsab il-qalba tal-formazzjoni tagħna. Mhix biss kwistjoni ta' kif inġibu ruħna minn barra, imma kif nippermettu lil Alla jaħdem fina anke bid-dgħufija tagħna, biex jagħti ħajja ġdida.

F'din it-triq, irridu nitolbu lil Alla biex jiġbidna lejh, jgħinna nilbsu l-libsa ta' Ġesù, l-Iben. Huwa l-Ispirtu tiegħu li jmexxina u jkabbarna fl-interjorità, fejn niltaqgħu verament miegħu. L-għan hu li l-ħajja kollha tagħna ssir talba ħajja, b'rabta personali u profonda mal-Missier.

GĦIN LIS-SEMINARJU JKOMPLI L-MISSJONI TIEGĦU!

Tista' tgħaddi d-donazzjoni tiegħek ma' xi saċerdot jew permezz ta' bank transfer:

APS Account Number:
2000162755-8

IBAN Number:
MT27APSB77035008161820001627558

Grazzi tal-ġenerożità tiegħek!

sem & u

Lulju 2025
Ħarġa nru 30

Is-Seminarju u Int
Fuljett maħruġ tliet darbiet fis-sena mis-Seminarju Maġġuri tal-Qalb ta' Ġesù,
Triq Enrico Mizzi, il-Belt Victoria, Għawdex 2155 6479
rector.seminary@churchingozo.mt
www.sacredheartseminary.org.mt

NILTAQGĦU MAD-DJAKNI

1) Kif bdiet il-mixja vokazzjonali tiegħek u kif weġibt għas-sejħa li għamillek Alla?
Kien fil-familja li l-ewwel bdejt nitgħallem nibni relazzjoni ma' Alla. Frott ta' dan u wkoll tal-eżempji tajbin li sibt fiċ-ċentri tad-duttrina u fil-parroċċa, tnisslet fija l-ewwel żerriegħa ta' vokazzjoni permezz ta' xewqa li nsir saċerdot. Din ix-xewqa pperseverat fija u llum wasslitni għall-ordinazzjoni djakonali.

2) Kif kienet il-mixja tiegħek fis-Seminarju ta' Għawdex, u x'mumenti sbieħ kellek tul din il-mixja?
Illum li wasalt lejn l-aħħar tal-formazzjoni fis-Seminarju ngħid li kieku għamilt din il-mixja kollha sa lejlet l-ordinazzjoni u mbagħad ħallejt din it-triq, xorta kienet tkun worth it. Is-Seminarju għinni nikber fir-relazzjoni tiegħi ma' Alla, u wkoll bħala persuna. Ħaġa li ngħożż ħafna fis-Seminarju hija l-komunità, jiġifieri l-ħbiberiji li nibtu ma' sħabi s-seminaristi.

3) Xi tfisser għalik personalment li tkun djaknu?
Id-djaknu hu ismu miegħu. Bil-Grieg, il-kelma 'djaknu' tfisser 'qaddej'. Għalhekk għalija li tkun djaknu jfisser propju dan: li nkun disponibbli biex inservi lil Alla u lill-poplu tiegħu.

4) Kif ħassejtek fil-jum tal-ordinazzjoni tiegħek bħala djaknu?
Kienet għalija ġurnata ta' ferħ kbir għax fiha għamilt l-għotja tiegħi lil Alla skont is-sejħa li hu għamilli, u wkoll għax fiha hu tani l-għajnuna meħtieġa permezz tas-sagrament, biex inwettaq dak li qed isejjaħli għalih. Għalhekk kien ukoll għalija mument ta' serenità kbira għaliex dħalt għalih bil-konvinzjoni li qed inwettaq ir-rieda ta' Alla għalija, u li Hu se jagħtini l-għajnuna tiegħu biex inwettaqha.

5) Liema huma r-responsabbiltajiet jew il-ministeri li qed twettaq bħalissa bħala djaknu?
Ix-xogħol ewlieni tiegħi hu li nassisti lis-saċerdot waqt il-Quddiesa anke billi nħabbar il-Vanġelu, nagħmel l-omelija u nħejji l-altar. Bħala ministru ordinarju tal-Ewkaristija ngħin fit-Tqarbin fil-quddies u tal-morda, nesponi lil Ġesù Sagramentat u nagħti il-barka Ewkaristika. Bħala djaknu nista' namministra s-sagrament tal-Magħmudija, ikun ix-xhud kwalifikat tal-Knisja waqt iż-Żwieġ u nassisti waqt il-Funerali.

6) X'parir tagħti lil dawk iż-żgħażagħ li jista' jkun qed iħossu s-sejħa, imma b'xi mod jibżgħu jew jiddubitaw?
Mhux faċli li tikkonvinċi lil min qed jibża' biex ma jibżax! Il-parir tiegħi lil min qed iħoss is-sejħa għas-saċerdozju hu biex ma jinjorahiex; dubju jew biża' irid jiġi affaċċjat għax inkella jibqa' hemm. It-toroq tal-Mulej ma nifhmuhomx mill-ewwel jew jistgħu jidhru wisq diffiċli. Però bl-għajnuna ta' Alla u bil-fiduċja Fih nemmen li mhux biss huma possibbli, imma li huma l-aħjar toroq għalina.

Samuel

1) Kif bdiet il-mixja vokazzjonali tiegħek u kif weġibt għas-sejħa li għamillek Alla?

Fi ċkuniti, jiena ma kontx xtaqt li nieħu t-triq li twassalni għas-saċerdozju. Biss darba minnhom kont attendejt għal waħda mill-Ordinazzjonijiet Saċerdotali u l-ordinand, li kien mill-parroċċa tiegħi, kont nafu xi ftit. Meta rajtu daqshekk ferħan, jiena wkoll bdejt inħoss bħal ċertu ferħ. Dak il-ħin indunajt bis-sbuħija tal-ħajja saċerdotali u min hemm 'il quddiem jien bdejt niddixxerni b'mod aħjar għal din il-ħajja.

2) Kif kienet il-mixja tiegħek fis-Seminarju ta' Għawdex, u x'mumenti sbieħ kellek tul din il-mixja?

Għalija s-Seminarju huwa post importanti ħafna għax fih jiena sibt għajnuna kbira sabiex inkompli niddixxerni l-vokazzjoni li l-Mulej qiegħed jagħtini. Fl-istess waqt, is-Seminarju huwa post fejn għenni nissaħħaħ iktar, kemm spiritwalment u kemm umanament. Kienu ħafna l-mumenti sbieħ, fosthom il-mumenti komunitarji, u dawk il-mumenti l-oħra matul l-esperjenzi tas-sajf, tal-pastorali u tas-sena barra.

3) Xi tfisser għalik personalment li tkun djaknu?

Li nkun djaknu jfisser li nkun qaddej - qaddej tal-Kelma, tal-oħrajn, u qaddej fuq l-altar. Il-qadi għandu jsir b'umiltà u b'qalb miftuħa.

4) Kif ħassejtek fil-jum tal-ordinazzjoni tiegħek bħala djaknu?

Ħassejtni ferħan ħafna. Dan għaliex ħassejt li l-Mulej kien qed isejjaħli biex inkun strument tiegħi f'dan il-ministeru.

5) Liema huma r-responsabbiltajiet jew il-ministeri li qed twettaq bħalissa bħala djaknu?

Bħala djaknu qiegħed inservi f'diversi parroċċi billi nipprietka u nservi waqt il-quddies, ngħin fit-tqarbin lill-morda u namministra xi sagramenti.

6) X'parir tagħti lil dawk iż-żgħażagħ li jista' jkun qed iħossu s-sejħa, imma b'xi mod jibżgħu jew jiddubitaw?

Tibżgħux tisimgħu l-vuċi ta' Alla. Il-Mulej qatt ma jħallikom waħedkom. Ta' min jafda fih.

Marlon

MILL-GĦATBA 'L ĠEWWA...

Nhar it-Tnejn it-28 ta' April is-seminaristi rritornaw lura s-Seminarju wara l-vaganzi tal-Għid għall-aħħar term ta' din is-sena formattiva.

It-Tlieta d-19 ta' April is-seminarista Mark Attard mexxa każ morali. It-tema ta' dan il-każ morali kienet l-*intrinsece malum*.

Nhar il-Ġimgħa d-9 ta' Mejju l-istudenti tal-*form 4* tas-Seminarju Minuri għamlu żjara fil-binja tas-Seminarju Maġġuri fejn setgħu jaraw il-postijiet ta' fejn jgħixu u jistudjaw is-seminaristi.

Mis-Sibt l-10 sat-Tnejn it-12 ta' Mejju d-Dekan tal-Fakultà tat-Teoloġija tal-Università Pontifiċja ta' San Tumas ta' Aquino (Angelicum) ta' Ruma, li magħha huwa affiljat is-Seminarju Maġġuri ta' Għawdex, għamel it-tieni żjara tiegħu lis-Seminarju tagħna. Tul din iż-żjara, Patri Dominik Jurczak OP attenda għall-eżami orali komprensiv tas-seminaristi Samuel Aquilina u Marlon Victor Bajada.

L-Erbgħa l-14 ta' Mejju saret iċ-ċelebrazzjoni tal-għeluq tal-laqgħat tal-Ministeri. Dawn huma laqgħat li jsiru kull nhar t'Erbgħa u din is-sena kienu jittrattaw il-virtù tal-imħabba għas-seminaristi tal-ewwel ċiklu u l-kunsill evanġeliku taċ-ċelibat għal dawk tat-tieni ċiklu. Din iċ-ċelebrazzjoni saret fiċ-Ċentru ta' Spiritwalità Stella Maris fiż-Żebbuġ.

Nhar il-Ħamis il-15 ta' Mejju l-komunità tas-Seminarju għamlet il-pellegrinaġġ annwali lejn is-Santwarju tal-Madonna ta' Pinu li beda fis-6.30am. Fis-Santwarju sar it-talb tat-tifħir ta' sbiħ il-jum. Id-djaknu Matthew Borg ġedded il-wegħdiet tiegħu bi tħejjija għall-Ordinazzjoni Presbiterali filwaqt li s-seminaristi Samuel Aquilina u Marlon Victor Bajada għamlu d-dikjarazzjonijiet u l-wegħdiet bi tħejjija għall-Ordinazzjoni Djakonali.

Il-Ħadd it-18 ta' Mejju l-komunità tas-Seminarju organizzat is-sitt edizzjoni ta' 'Festa Abbatini' fuq iz-zuntier tas-Santwarju tal-Madonna ta' Pinu. Is-seminaristi ppreparaw laqgħa għall-abbatini u l-gruppi tal-vokazzjonijiet waqt li Dun Noel Debono mexxa laqgħa għall-ġenituri tal-abbatini fis-sala ta' taħt iz-zuntier. Wara kien hemm diversi attivitajiet u logħob.

Nhar l-Erbgħa il-21 ta' Mejju saret ir-*revison de vie*. Dan hu eżerċizzju li jgħin lis-seminaristi jagħrfu l-mixja li jkunu għamlu matul is-sena formattiva. Dan il-mument kien immexxi mid-direttur spiritwali Fr Tony Calleja.

Il-Ħamis it-22 ta' Mejju saret il-velja ta' talb bi tħejjija għall-Ordinazzjoni Presbiterali tad-djaknu Matthew Borg u għall-Ordinazzjoni Djakonali tas-seminaristi Samuel Aquilina u Marlon Victor Bajada. Din il-velja saret fil-grawnd tal-iskola tas-Seminarju Minuri. Wara l-velja tkompla lejl ta' adorazzjoni fis-skiet fil-kappella tas-Seminarju Maġġuri li ġie fi tmiemu l-għada filgħodu bit-talb tat-tifħir ta' sbiħ il-jum.

L-għada tal-velja, il-Ġimgħa t-23 ta' Mejju, fil-Katidral ta' Għawdex, Matthew Borg ġie ordnat saċerdot minn idejn l-Isqof Anton Teuma.

Nhar l-Erbgħa t-28 ta' Mejju s-seminaristi ħadu sehem fil-Jum Ewkaristiku li jiċċelebra kull sena s-Seminarju Minuri.

Il-Ġimgħa t-30 ta' Mejju kien l-aħħar jum tal-lectures kif ukoll l-għeluq tas-Sena Propedewtika.

Mit-Tlieta t-3 sal-Erbgħa l-4 ta' Ġunju sar irtir għall-Propedewtiku Andrea Cauchi li kien immexxi minn Patri Mark Scicluna OFM Cap.

Mill-Erbgħa l-4 sat-Tlieta s-17 ta' Ġunju s-Seminaristi kienu qed jagħmlu l-eżamijiet tal-aħħar tat-tieni semestru.

Nhar l-Erbgħa t-18 ta' Ġunju sar seminar dwar ix-xandir tal-Kelma ta' Alla fil-Liturġija. Dan is-seminar kien immexxi mis-Sur Joseph Bartolo.

Il-Ħamis id-19 ta' Ġunju saret quddiesa tal-għeluq tas-sena tal-formazzjoni mmexxija mill-Isqof Anton Teuma. Għal din il-quddiesa kien hemm preżenti wkoll il-familjari tas-Seminaristi u l-ħaddiema tas-Seminarju.

Il-Ġimgħa l-20 ta' Ġunju, fil-Katidral ta' Għawdex, Samuel Aquilina u Marlon Victor Bajada ġew ordnati djakni minn idejn l-Isqof Anton Teuma.

Mit-Tnejn it-23 sal-Ġimgħa s-27 ta' Ġunju, il-komunità tas-Seminarju attendiet għall-Ġublew tas-Seminaristi ġewwa Ruma. Tul dawn il-jiem, fost ħafna attivitajiet, is-seminaristi attendew għal udjenza u quddiesa mal-Papa Ljun XIV, għamlu l-pellegrinaġġ li jgħaddi mill-Porta Santa tal-Bażilika ta' San Pietru, żaru l-qabar tal-Papa Franġisku, żaru s-Segreterija tas-Sinodu, kif ukoll kellhom mument ta' fraternità mal-qassisin Għawdxin li jaħdmu f'Ruma.

Matul il-vaganzi tas-sajf, is-Seminaristi mistennija li jqattgħu aktar ħin mal-familjari tagħhom, ikunu preżenti aktar fid-diversi parroċċi, jagħmlu xi esperjenza ta' volontarjat u anke jkollhom aktar ħin għall-mistrieħ.